

Næstved Museum

Prøvegravning

NÆM 90:102

LILLE MAGLEBJERG

gruber

04.05.07.

Herlufsholm sogn

Ø.-Flakkebjerg hrd.

Sorø amt

1970:

Næstved kommune

Storstrøms amt

NÆM 90:102

04.05.07. Lille Maglebjerg, Herlufsholm s, Ø.-Flakkebjerg h, Sorø a.

I forbindelse med start af nyt centerbyggeri øst for Næstved Storcenter er foretaget udgravning af søgegrøfter samt undersøgelser af gruber med brændte sten. I perioden marts-april 1990 er anvendt tre arbejdsdage, som er 30/3, 2/4 og 17/4-1990. De to første dage deltog Tariq Siddiq og Anne Hedeager Krag og den sidste dag deltog udover de to førstnævnte Peter Randrup fra Næstved Museum.

Undersøgelsen.

Prøvegravningen skyldes start af byggeri på grund øst for Næstved Storcenter, købt af Thorkild Kristensen, Ålborg, jvf. tegning. Desuden undersøgte område nordøst for denne grund, købt af inspektørfirmaet Erik Petersen, Næstved, jvf. ligeledes tegning. Entreprenørfirmaet Jens Hunsballe sørgede for, at en rendegraver blev stillet til rådighed.

Der udlagdes den 30/3-1990 to søgegrøfter parallelt med Køgevej, hver 1,60 x 64 m, og heri registreredes fire anlæg/kulturaktiviteter, anlæg 1-4.

Den 2/4-1990 foretoges undersøgelse af planeret område nord for søgegrøfterne, hvor byggefirmaet Thorkild Kristensen A/S, Ålborg (projektleder Lars Fogh, tlf. 98 16 00 55), havde maskiner kørende. Her registreredes ni gruber med brændte sten og trækul, anlæg 5-13. Disse blev snittet, målt i bredde/dybde og placeret på kotekort af landmålerfirmaet H. Rainers & Co. af Bjarne Søndergaard, tlf. 53 72 01 49. Desværre var de alle udaterbare, de fleste indeholdt intet udover brændte sten og trækul.

Den 17/4-1990 udlagdes fem søgegrøfter på byggegrund NØ for Thorkild Kristensens grund, tilhørende inspektørfirmaet Erik Petersen, Slagelsesvej 12, Næstved, tlf. 53 53 72 22. De tre søgegrøfter måler hver 1,60 x 40 m. Den fjerde 1,60 x 37 m, og den femte 1,60 x 26 m. Kun den fjerde indeholdt ét anlæg, nr. 14, der indeholdt bl. a. keramik, der umiddelbart kan henføres til jernalder.

Konklusion.

Udfra prøvegravningen kan fastslås, at der er kulturaktiviteter i området øst for Næstved Storcenter, idet der er registreret 14 gruber/anlæg, hvoraf ét indeholder keramik, der kan dateres til jernalder. Kulturlagene antyder en nærved liggende bebyggelse, og derfor følges sagen op ved yderligere bebyggelse i området.

Iøvrigt har den tidlige ejer af marken, amatørarkæologen Frederik Kleestrup, optaget to fund i området, og deres placering kan aflæses på 4 cm. kort 1512 IV SV NÆSTVED. Det er

- 1) NÆM 82:106 Sten med hul - portstolpesten eller forarbejde til kværnsten (p.t. beliggende i haven foran Helligåndshuset).
- 2) Lårbensknogler, afleveret til Axel Johansson.

Endelig skal bemærkes, at Peter Randrup og undertegnede den 8. 12.1989 foretog recognoscering i hele området, og der opsamledes en del overfladeflint. Bl.a. et brudstykke af flintøkse - slebet på de to af siderne, samt diverse flækker og afslag. Sandsynligvis kan en stor del af disse henføres til ældre og yngre stenalder. Desuden er iagttaget en del kulturpletter i det nordøstlige område, flere med aske og ildskørnet flint samt trækulsrester og kogesten. Da dette område er beliggende nord for de solgte byggegrunde, og således fortsat dyrkes som landbrugsjord, er der ikke foretaget nærmere udgravninger af disse kulturspor. Såfremt man ønsker at foretage en nærmere undersøgelse af denne mark, kontaktes forpagter Bjerne Nielsen, Birkely, Vridsløsevej 19, tlf. 53 72 45 42. Denne har forpagtet jorden af Næstved kommune, og for nærmere oplysninger kan henvises til Niels Erik Nørgaard, Teknisk Forvaltning, tlf. 53 73 99 00.

Næstved Museum, den 20. april 1990

Anne Hedeager Krag
Anne Hedeager Krag

NÆM 90:102

Liste over anlæg.

1. Stolpehul

Nyere nedgravning, bestående af gråsort muld, tydeligt afgrænsende mod den lysgule undergrundssand.

2. Diffust trækulslag, kun et par cm tykt, meget undergrunds-sand iblandet, ingen fund.

3. Diffust trækulslag, do.

4. Diffust trækulslag, do.

5. Cirkulær affalds-kogestensgrube

Diam.: 1,15 m

Dybde: 0,22 m

Bestående af brændte sten og trækulskoncentrationer. Homogent gråsort fyld, tydeligt afgrænsende mod det gulligt-brune undergrundssand.

Fund: Flintafslag.

6. Oval affalds-kogestensgrube.

Længde: 3,30 m

Bredde: 1,50 m

Dybde: 0,25 m

Bestående af mange brændte sten, trækul, groft homogent gråsort fyld. Tydeligt afgrænset mod gulligt undergrundssand.

Fund: Flint, keramik (Tykt forrådsskår, der ikke er nærmere daterbart).

7. Cirkelrund grube

Diam.: 1,0 m

Dybde: 0,10 m

Bestående af homogen gråsort muld iblandet lidt trækul. Tydeligt afgrænset mod gul-brunt undergrundssand.

Ingen fund.

8. Kogestensgrube

Diam.: 1,0 m

Dybde: 0,10 m.

Bestående af homogen sortgrå muld med trækulskoncentrationer. Tilsyneladende er bunden foret med håndstore sten samt enkelte store sten. Tydeligt afgrænset mod brunlig undergrund.

Fund: Flint.

9. Cirkele rund kogestensgrube.
 Diam.: 0,90 m.
 Dybde: 0,20 m.
 Bestående af mange brændte sten, trækul og sporadiske askepletter. Fylden består af gråsort, homogen muld, iblandet førømtalte trækul. Tydeligt afgrænset mod gul-brune undergrund.
 Ingen fund.
10. Cirkele rund kogestensgrube.
 Diam.: 0,80 m.
 Dybde: 0,18 m.
 Bestående af mange brændte sten, håndstore, i et trækulsrigt og muldholdigt sortgråt lag. Tydeligt afgrænset mod gul-brune undergrundsler.
 Fund: Flint.
11. Cirkele rund kogestensgrube.
 Diam.: 0,85 m.
 Dybde: 0,20 m.
 Bestående af sortgråt trækulsrigt muldlag med håndstore brændte sten. Tydeligt afgrænset mod det gullige undergrundsler.
 Fund: Flint.
 NB: Iøvrigt er mange store sten gravet bort i nærheden af anlæg 11. Det tyder på, at der har været et mergelhul, hvori opsamlede sten er blevet smidt i gennem årene.
12. Cirkele rund grube.
 Diam.: 1,10 m.
 Dybde: 0,12 m.
 Bestående af homogent mørkt-sortgrå muld iblandet lidt trækul. Tydeligt afgrænset mod det gullige undergrundsand.
 Ingen fund.
13. Cirkele rund kogestensgrube.
 Diam.: 0,70 m.
 Dybde: 0,15 m.
 Bestående af sortagtigt trækulslag, iblandet mange håndstore brændte sten.
 Tydeligt afgrænset mod lys-gulligt undergrundsand.
 Fund: Flint.

14. Oval kogestens- og affaldsgrube, jernalder.

Længde: 2,60 m

Bredde: 1,00 m

Dybde: 0,35 m

Gruben viste sig som en mørk gråsort homogen aftegning, tydeligt afgrænset mod den gulligt-hvide undergrund. I fylden var desuden en del brændte sten og trækul samt enkelte askespor. Ved snitning af gruben fremkom efterhånden to nedgravninger, således at gruberne havde en længde på dels 1,30 m, dels 1,0 m. Indholdsmæssigt svarede de til hinanden med samme muldlag, kogesten og samme type af fund.

Fund: En del dyreknoglefragmenter samt dyretænder.

Keramik, såvel tynd- som tykskallet, heriblandt et randskår og et bundskår. Desuden en særpræget, cirkelrund, let forhøjet "lerkop" med hul i bunden. Et meget fragmentarisk stykke bronze, under 1/2 cm. lang.

Liste over plan- og oversigtstegninger.

Tegn. nr.	str.	art
1	1:400	Oversigtstegning med gruberne 1-4
2	1:100	Plantegning med gruberne nr. 5-13
3	1:400	Oversigtstegning med grube nr. 14

Bor han på en kirkegård?

Har man fundet en jernaldergravplads i Gl. Holsted eller stammerbrandpletterne på Maglebjerggårds marker fra en nyere tid — dette spørgsmåls løsning har amatørarkæologer fra Næstved leveret videre til Nationalmuseets eksperter.

Gl. Holsted, 1. september. Jernalder — eller nyere tid? Spørgsmålet er rejst og afgørelsen overladt til Nationalmuseets eksperter, efter at man på Maglebjerggårds marker i Holsted har foretaget en undersøgelse og mindre udgravning af en række brandpletter. To Næstved-arkæologer, lærer Aksel Johansson, og cementstøber Svend A. GeLarsen, Abbednæs, gennem en lang årrække beskæftiget med amatørarkæologi, undersøgte i fællesskab markerne i Gl. Holsted sammen med gdr. Fr. Klestrup Hansen, der før er stødt på sære ting i sine marker.

— Hvis det er en gravplads fra keltisk jernalder og hvis det, som vi har pløjet frem, er brandpletter fra de steder, hvor man brændte de døde, så bor man i sandhed på en kirkegård. Så vidt jeg kan se, er det spredt over 40 tdr. land, siger Klestrup Hansen, der nu med særlig opmærksomhed føl-

ger efterårsarbejdet i markerne, og som står i stadig forbindelse med Næstved museums folk.

Meningerne er delte. Måske bor Klestrup Hansen midt på en keltisk jernaldergravplads. Måske bor han blot på en mark, hvor man i gammel tid har behandlet hør — også ved afbrænding. Andre steder på egnen er der fundet større, samlede gravpladser fra jernalderen — bl. a. fandt amatørarkæologen Svend Dyhre Rasmussen, nu Hammer mølle, tidligere Borup Ris, én sådan stor gravplads i en af de store skove ved de midtsjællandske søer. Gravpladsen dér blev registreret og „gemt hen“ til senere tid, når nogen har tid til at beskæftige sig med de mange grave.

Der er heller intet til hinder for, at der kan være en sådan samlet begravelse, en jernalderkirkegård, på Maglebjerggårds marker, men klarhed

over, hvad de fund, man har gjort, betyder, har man ikke endnu.

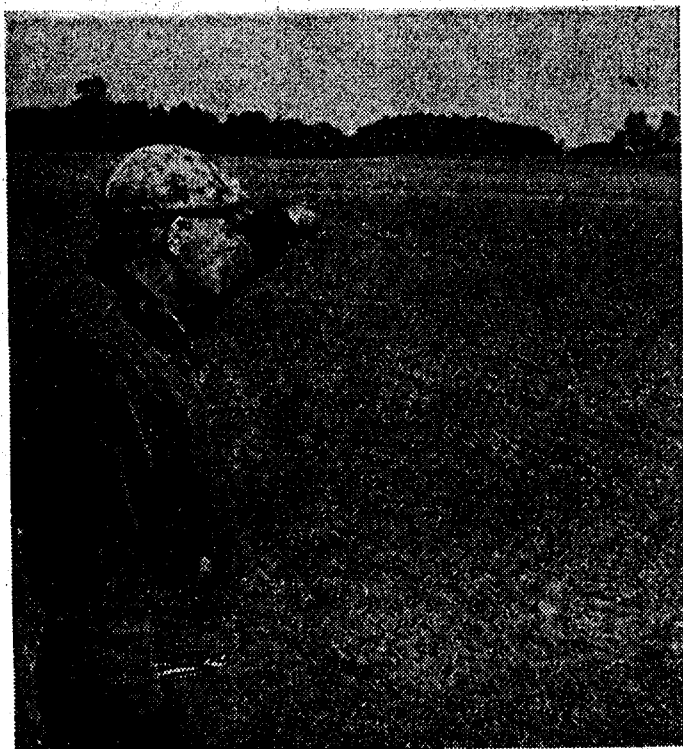
Der er fundet en række brandpletter på markerne ved Gl. Holsted. Desuden har man pløjet en gammel kværnsten frem. Nu har der været foretaget en prøvegravning i brandpletterne, tre er blevet gravet ud og har vist sig at være stensatte i bunden. Det indsamlede materiale er leveret videre til Nationalmuseet, og i tydningen af brandpletterne er der flere muligheder: 1. ligbrændingspletter fra keltisk jernalder — 2. hørbrændingssteder fra nyere tid.

— Under dræningsarbejder på kirkegården har vi gravet flere brandpletter igennem, fortæller Klestrup Hansen, men potteskår har vi ikke fundet. Jeg kunne tænke mig, at der ikke her i området har været tale om urnebegravelser, men det vil jo vise sig. Foreløbig holder vi øje med udviklingen under efterårsarbejdet for at se, hvad der kan komme ud af det.

totanus.

NB! På billederne ses gdr. Fr. Klestrup Hansen med den kværnsten, man har pløjet frem — og pegende ud over de marker, hvor brandpletter er fundet.

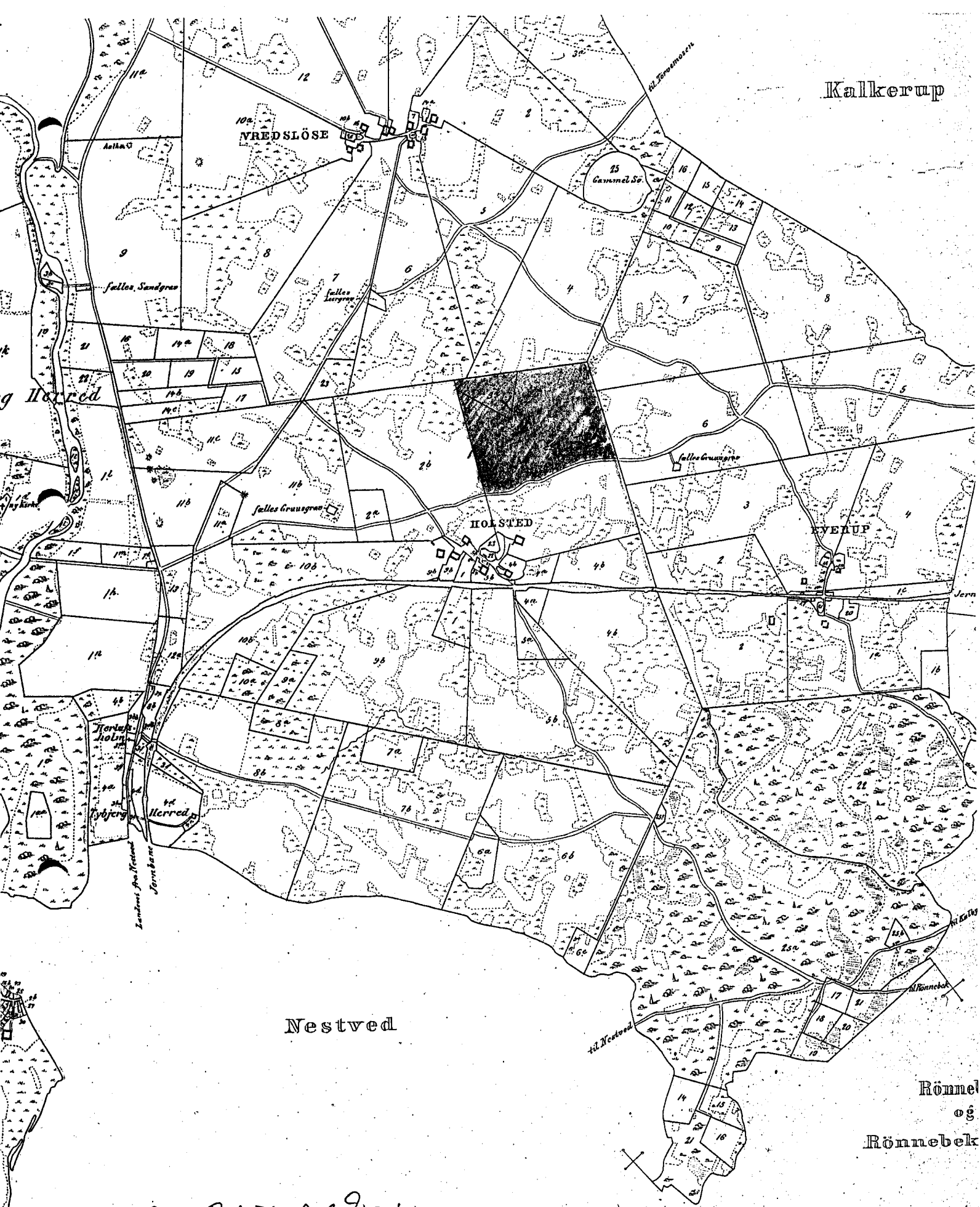
Test: totanus
Foto: John

Mandag 9 Oktober 1964?

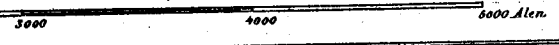
Kalkerup

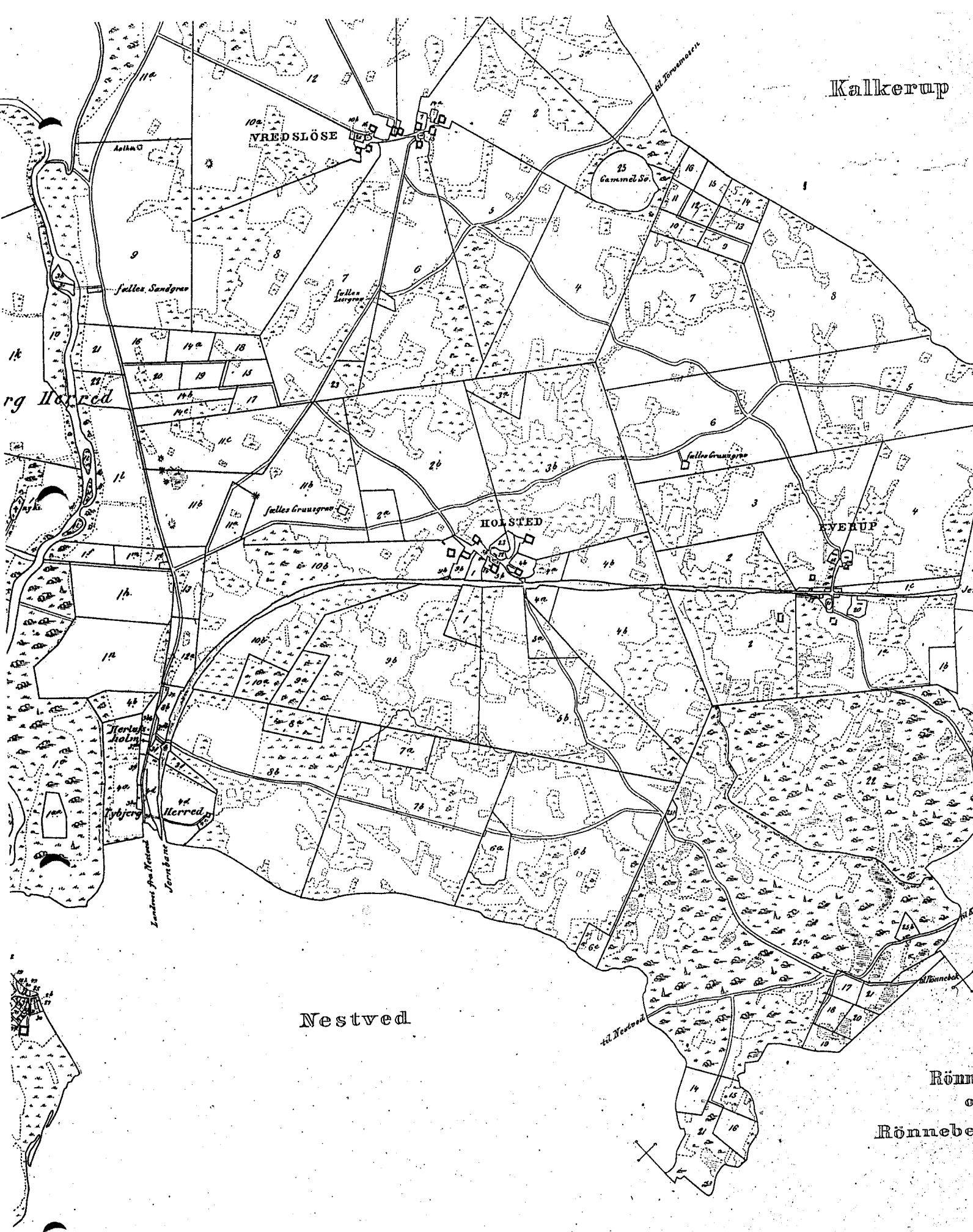
MAGLEBJERG GÅRD
 FR. KLESTRUP HANSEN

x LÅRBENSKNOFLE CA.
 Δ KURRUTEN CA.

den virkelige Størrelse

Kalkerup

VREDSLØSE

HOLSTED

KALKERUP

Nestved

Rønn
o
Rønnebe

f den virkelige Størrelse

